

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

22.08 2024-cü il tarixli
328/3-2-540F/2024 nömrəli əmrinə
86 nömrəli əlavə

“Mexaniki yığma işləri üzrə çilingər”

ixtisası üzrə

Təhsil Proqramı (Kurikulum)

“Mexaniki yığma işləri üzrə çilingər” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

- 1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu):** 030529
- 2. Məşğulluq təsnifatında kodu:** 8211
- 3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi:** 4
- 4. Peşə təhsili pilləsi:** Texniki peşə təhsili
- 5. İxtisasın qrupu:** Çilingərlik
- 6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr:** Metallurgiya, maşınqayırma və metal emalı
- 7. Qəbul şərtləri:** Ən azı ümumi orta təhsil
- 8. Tədris müddəti:** Tam orta təhsil bazasından 1 il
- 9. Attestasiya:** Tələbələrin qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: “Mexaniki yığma işləri üzrə çilingər”								
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)								
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərslərinin miqdarı					məsləhət
			I	II				
			15	10	3	9	1	
	2	3	4	5	6	7	8	
	Baza modulları							
1	Fiziki tərbiyə	25	1	1				
2	Xarici dildə ünsiyyət	45	3					
3	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	30		3				
4	Sahibkarlıq	30	2					
5	İKT-dən istifadə	45	3					
	Baza modulları üzrə cəm:	175	9	4				
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri	410	16	17				
6	İş yerində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	35	1	2				
7	Sxem, çertyoj və qrafik işləri	50	2	2				
8	Materiallar və konstruksiyalar	50	2	2				
9	Elektrik və elektrotexniki təchizat	50	2	2				
10	Müsaidə və texniki ölçmələr	50	2	2				
11	Çilingərlik işləri	65	3	2				
12	Sökmə və yığma işləri	60	2	3				
13	Təmir və xidmət işləri	50	2	2				
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri – cəmi	410	16	17				
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	395	10	14	35			
	İstehsalat təcrübəsi	360				40		
	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1340	35	35	35	40		
	Məsləhət saatları	20						20
	YEKUN	1360						

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, informasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.
2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.
3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmununa necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə üsullarını tətbiq edir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur .
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti vərdiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişaf etdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin hormonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.

Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün aktiv hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.
3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli metodlar tətbiq edir.
4. Aktiv hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
5. İnamlı ünsiyyət qurur.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığını təmin edir.

Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenasıqaydalarını biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir.
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşısını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasına qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları

1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəliklərinin əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir;
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqqında ümumi bilgiləri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir.
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.
3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərləri kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji qanunları təsvir edir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

Modulun adı: Sxem, çertyoj və qrafiki işlərlə görülən işlər
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə çertyojun qaydaya salınma üsulları, hündəsi qurmalar, texniki rəsmin xüsusiyyətləri, naturadan çertyojun rənglənmə prosesi, kəsik və kəsimplər haqqında biləcək və onları tətbiq etməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını və həndəsi qurmaları bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojların formatlarını, əsas yazı və çertyojların miqyaslarını, xətlərin növlərini sadalayır.
2. Çertyojlarda şrifflərin, yazıların və ölçülərin qoyulmasını təsvir edir.
3. Parçaların, bucaqların, çevrələrin bölünməsinə, qövsün radiusunun tapılmasını, müxtəlif qovuşmaların və lekal əyrisinin qurulmasını göstərir.
Təlim nəticəsi 2: Çertyojlarda görünüşləri, kəsik və kəsimpləri bilir, onları ayırd etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Çertyojlarda görünüşlərin növlərini və onların hər birinin ötürdüyü məlumatları ayırd edir.
2. Əşyanın daxili quruluşunu aşkar edən kəsimplər haqqında məlumat verir.
3. Kəsimplərin tətbiq sahələrini, işarə olunmasını, onların növlərini ayırd edir.
4. Kəsiklərdə və kəsimplərdə materialların qrafiki işarələrini qoyur.
Təlim nəticəsi 3: Aksonometrik proyeksiyaların mahiyyətini bilir, sadə fiqurların aksonometrik proyeksiyalarını qurmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Proyeksiyalama metodlarını, perspektiv, aksonometrik təsvirin və çertyojun mahiyyətini izah edir.
2. Yastı fiqurların (düzbucaqlı, altıbucaqlı, çevrə) aksonometrik proyeksiyalarını qurur.
3. Cismin aksonometrik proyeksiyalarının qurulmasını təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: Naturadan və çertyojdan detallı çəkməyi bacarır, onlarda işıq-kölgə və kölgələrin ştrixlənməsini, tuş və müxtəlif boyalarla rənglənməsini bilir
Qiymətləndirmə meyarları
1. Texniki rəsmin xüsusiyyətlərini izah edərək müstəvi fiqurları (üçbucaq, kvadrat, düzbucaq, altıbucaqlı, dairə) çəkir.
2. Həndəsi fiqurların (kub, prizma, piramida, silindr, konus, kürə) qurulması ardıcılığını izah edir.

Modulun adı: Materiallar və konstruksiyalar
Modulun kodu: 6
Təlim nəticəsi 1: Metal və ərintilərin xassələrini bilir, onları ayırd etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Əlvan metallar və onların ərintilərini tanıyır, onlardan təmir zamanı istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Qeyri-metal materialların xassələrini bilir və tətbiq etməyi bacarır.

Modulun adı: Elektrotexnika və elektrik təchizatı
Modulun kodu: 7
Təlim nəticəsi 1: Elektrotexnikanın əsaslarını və sabit cərəyan haqqında qanunları bilir və sabit cərəyan dövrəsini qurmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Elektromaqnit və dəyişən cərəyan haqqında bilir və dövrəni qurmağı bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Elektrik ölçü cihazları, transformator və elektrik maşınlarını tanıyır və bunlarla işləməyi bacarır.

Modulun adı: Müsaidə və texniki ölçmələr
Modulun kodu:8
Təlim nəticəsi 1: Sənayedə qarşılıqlı əvəzetmə, yol verilən meyillənmə, hamar sistemdə müsaidə və oturtmaların seçilməsini bilir.
Təlim nəticəsi 2: Texniki ölçmələr, yerləşdirilmədə meyillənmələrə nəzarət və bucaq ölçmələri vasitələrindən istifadə etməyi bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Yivli qovuşmaların, dişli çarxların, işgil və şlis birləşmələrinin qarşılıqlı əvəz edilməsini və onlara nəzarət işlərini bilir.

Modulun adı: Çilingərlik işləri
Modulun kodu: 9
Təlim nəticəsi 1: Ölçmə və nişanlama işlərini bacarır.
Təlim nəticəsi 2: Əymə, düzəltmə, kəsmə, çapma işlərini bacarır.
Təlim nəticəsi 3: Səthlərin emal edilməsini bilir və bacarır.
Təlim nəticəsi 4: Yiv, işgil, şlis, konus və boru birləşmələrini yığıb sökmək üçün istifadə oluna alətlərlə işləməyi bacarır.

Modulun adı: Sökmə-yığma işləri
Modulun kodu: 10

Təlim nəticəsi 1: Mexanizmlərin və avadanlıqların sökülən hissələrinin quraşdırılmasını bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Hərəkət ötürücü mexanizmlərin yığılmasını nizamlanmasını bacarır.

Təlim nəticəsi 3: Hidravlik və pnevmatik sistemlərin yığılmasını və sınağını bacarır.

Təlim nəticəsi 4: Təmir edilmiş avadanlığı yenidən sınaqdan keçirməyi bacarır.

Modulun adı: Təmir və xidmət işləri

Modulun kodu: 14

Təlim nəticəsi 1: Sökülən və sökülməyən hissələrdə nasazlıqları aşkar edir və təmir etməyi bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Val sistemindəki nasazlıqları aşkar etməyi və emal etməyi bacarır.

Təlim nəticəsi 3: Hərəkət verici və hərəkət ötürücü mexanizmlərdə nasazlıqları aşkar edir və təmir etməyi bacarır.

Modulun adı : İstehsalat təlimi

Modulun kodu: 15

Təlim nəticəsi 1. İş şəraitində təhlükəsizlik qaydalarını bilir,elektrik cihazları və elektrik maşınlarından istifadəni bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1.İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.

2.Əmək gigiyenası, işıqlandırma və səs küyün insan orqanizminə təsirini bilir.

3. Elektromaqnit və dəyişən cərəyan haqqında bilir və dövrəni qurmağı bacarır.

4. Elektrik ölçü cihazları, transformator və elektrik maşınlarını tanıyır və bunlarla işləməyi bacarır.

Təlim nəticəsi 2: Metal və onun ərintilərindən yığma prosesində tətbiq edir. Sxemi oxumağı bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları

1. Metal və ərintilərin xassələrini bilir, onları ayırd etməyi bacarır
2. Əlvan metallar və onların ərintilərini tanıyır, onlardan təmir zamanı istifadə etməyi bacarır
3. Çertyojların tərtib edilməsi qaydalarını bilir və həndəsi qurumları bacarır.
4. Texniki rəsmxət haqqında ümumi məlumatı bilir və çertyoju oxumağı bacarır
Təlim nəticəsi 3. Çilingərlik, yığma-sınaq işlərini və texniki ölçmələri bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ölçmə, nişanlama, əymə, düzəltmə, kəsmə, çapma, doğrama, burğulama, zenkovka, zengerləmə işlərini və səthlərin emal edilməsini bacarır
2. Yiv, işgil, şilis, konus və boru birləşmələrini yığıb sökmək üçün istifadə olunan alətlərlə işləməyi bacarır
3. Hərəkət ötürücü mexanizmlərin yığılmasını nizamlanmasını bacarır.
4. Hidravlik və pnevmatik sistemlərin yığılmasını və sınağını bacarır.
5. Təmir edilmiş avadanlığı yenidən sınaqdan keçirməyi bacarır.

Modulun adı: İstehsalat təcrübəsi (İş yerində öyrənmə)
Modulun kodu: 16
Təlim nəticəsi 1. Çilingərlik işlərini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ölçmə, nişanlama, əymə, düzəltmə, kəsmə və sürtmə işlərini bacarır.
2. Çapma, doğrama, burğulama, zenkovka və zengerləmə işlərini bacarır.
3. Səthlərin emal edilməsini bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları

1.Yiv və boit birləşmələrini yığmağı bacarır
2.İşgil və şilis birləşmələrini yığmağı bacarır.
3.Boru,pərçim və yapışqan birləşmələrini bacarır.
Təlim nəticəsi 3.Fırlanma hərəkətini ötürən və intiqal mexanizmlərin yığılmasını bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1.Val və muftaların yığılmasını bacarır.
2.Elastik,dişli çarx və sonsuz vint ötürmələrinin yığılmasını bacarır.
3.Nasoslari ,pnevmatik və hidravlik mexanizmlərin yığılmasını bacarır.

İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər:

“Mexaniki yığma işləri üzrə çilingər” ixtisası üzrə mühəndis pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı azı 5 il, istehsalat və ya 1 il pedaqoji təcrübəsi olmalı, tədris etdiyi modullar (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olduğu qrupun) baza ixtisasına uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji, innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığı aşılmalıdır.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş “Ana dilində ünsiyyət” səriştəsi “Azərbaycan dili”, “Xarici dildə ünsiyyət” səriştəsi “Xarici dil”, “İnformasiya texnologiyaları” səriştəsi “İnformatika”, “Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə” səriştəsi isə “Riyaziyyat” fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
  - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə “Azərbaycan dili - dövlət dili kimi”;
  - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə “Xarici dil”, “Fiziki tərbiyə”.
  - 2.3. “İnformatika” fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində “İnformatika” fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
5. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında” qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
6. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə “Peşə təhsili haqqında” qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

8. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
9. Tədrisi dual və duala bənzər təhsil proqramları üzrə aparılan ixtisaslar üzrə fərqli tədris planları tətbiq oluna bilər.
10. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
11. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.